

Istorikas Gediminas Vaskela apie Lietuvos ekonomiką 1919 – 1940 m.

Lietuvos ūkio raidos nepriklausomybės metais apžvalga ne tik patvirtina, kad žemės reforma nebuvo ekonomiškai nuostolinga, bet ir suteikia pagrindą tvirtinti, jog šalia kitų objektyvaus ir subjektyvaus pobūdžio veiksnių labai paspartino Lietuvos žemės ūkio pažangą. Akivaizdu, kad valdžios ir žemės ūkio specialistų viltys, kalbant iš esmės, o ne apie detales, išsipildė.

Nors Lietuva ekonominiu atžvilgiu nepasivijo kitų Rytų Pabaltijo valstybių, tačiau atsilikimas buvo sumažintas, maža to, IV dešimtmečio pabaigoje Lietuvos ekonomika struktūriškai jau atitiko Rytų Pabaltijo modelį.

Pramonės, prekybos ir transporto plėtra Lietuvoje buvo spartesnė negu žemės ūkio, bet žemės ūkio produktų eksportas didėjo dar sparčiau. Nepriklausomo gyvenimo pabaigoje jam teko $\frac{2}{3}$ Lietuvos eksporto pajamų. Labai didelę šių pajamų dalį valstybė permetė į besikuriančią pramonę.

Žemės ūkio produktų gamyba ir eksportas didėjo gyvulininkystės sąskaita, bet persiorientuoti į gyvulių ir pieno ūkį Lietuvos žemdirbiams nebuvo lengva. Be abejo, sunkiai dirbti, kaip ir neprivalgyti, jiems nebuvo naujiena, tačiau vien to maža. Žemės reforma dešimtims tūkstančių kumečių ir bežemių davė žemės, padarė juos žemės savininkais. O savininkams sunkus darbas ir nepritekliai jau nebėra vien lemtis.

(Iš: G. Vaskela, Žemės reforma Lietuvoje 1919 – 1940 m. Analizuojant Rytų ir Vidurio Europos XX a. III-IV dešimtmečiais tendencijas, Vilnius, 1998, p. 295)